

Marian Gucwa

Sabina z Karnickich Morstinowa - pani na Kobylnikach 1857-1865 : losy majątku na podstawie źródeł

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 28, 49-56

2013

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MARIAN GUCWA

SABINA Z KARNICKICH MORSTINOWA - PANI NA KOBYLNIKACH 1857-1865 LOSY MAJĄTKU NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ

Kolekcja grafik Morstinów trafiła do Muzeum Narodowego w Kielcach wraz ze zbiorami malarstwa i książkami w ramach akcji przejmowania mienia podworskiego z nieistniejącego już dziś pałacu w Kobylnikach w powiecie Kazimierza Wielka. Wśród wielu obiektów znalazły się litografie i obrazy Sabiny z Karnickich, żony Tadeusza Morstina, z którą łączy się powstanie kolekcji¹. Jak podaje Słownik artystów polskich, była malarką amatorką związaną z Lwowem, zajmowała się również grafiką, współpracowała z tamtejszym zakładem litograficznym Piotra Pillera². Była córką Romana Karnickiego i Henryki z Bąkowskich, po których odziedziczyła tytuł hrabiowski. Jej zainteresowania artystyczne ukształtowały się pod wpływem matki, miłośniczki muzyki i poezji, zajmującej się amatorsko malarstwem, gromadzącej książki i ryciny; niektóre z nich zachowały się w zbiorach Muzeum. Dzieje kolekcji nie były do tej pory przedmiotem osobnego opracowania³.

W ramach realizacji projektu badawczego podjęto próbę ich wyjaśnienia w oparciu o akta hipoteczne dóbr Kobylniki, które odnaleziono w sądzie w Kazimierzy Wielkiej oraz w Archiwum Państwowym w Kielcach, rozproszone w kilku zespołach⁴. Na ich podstawie udało się ustalić nieznanne wcześniej fakty dotyczące kupna Kobylnik przez Sabinę z Karnickich, oraz ich utraty na skutek zadłużenia. Inne źródła, poza aktami hipotecznymi, pozwoliły na odtworzenie wcześniejszego okresu jej życia, w którym po zawarciu związku małżeńskiego opuściła na stałe Lwów i przebywała wraz z mężem w różnych miejscach należących do jego rodziny. Rzuciły również światło na początki powstania kolekcji grafik⁵.

¹ W. Ozdoba-Kosierkiewicz, *Grafika polska. Katalog zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach*, Kraków 1986.

² Słownik Artystów Polskich i obcych w Polsce działających, t. III, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk 1979, s. 366-367.

³ E. Jeżewska, *Pamiętki z Kobylnik*, w: *Dwór polski zjawisko historyczne i kulturowe*. Materiały IX Seminarium zorganizowanego przez Oddział Kielecki Stowarzyszenia Historyków Sztuki i Dom Środowisk Twórczych w Kielcach, Kielce 2008, s. 149-170.

⁴ Archiwum Państwowe w Kielcach (dalej APK), zespół nr 21/2243, „Księgi hipoteczne dóbr ziemskich powiatu pińczowskiego”; zespół nr 21/490, „Księgi hipoteczne powiatu kazimierskiego”; zespół nr 21/2512 „Akta notariusza Józefa Włockiego w Skalbmierzu (1856-1864).

⁵ Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy. Zbiory specjalne, nr inw. 02547, sygn.

Majątek rodzinny Sabiny z Karnickich, którym w chwili jej ślubu dysponowała matka Henryka z Bąkowskich obejmował dwie wsie, jedną z nich, Cyców położoną w Królestwie Polskim w guberni lubelskiej wypuszczono w dzierżawę⁶.

Drugą - Popiele leżące w Galicji w powiecie drohobyckim, traktowano jako gniazdo rodzinne, z którego po śmierci męża Romana Karnickiego w 1854 roku, matka wraz córką przeniosły się na stałe do Lwowa, pozostawiając dobra w rękach zarządcy⁷. We Lwowie ich siedzibą było wynajęte, wielopokojowe mieszkanie, jedno z pomieszczeń było „malarnią” Sabiny. Oprócz mebli zgromadzono w nim książki, obrazy i ryciny, które dały początek całej kolekcji⁸.

Il. 1. *Portret Tadeusza Morstina i Sabiny Morstinowej z Karnickich*, fot. z ok. 1865 r., odbitka na papierze albuminowym: 10,1x6,2 cm, Biblioteka Narodowa w Warszawie, sygn. F.13902/AFF.I-12. Reprodukacja cyfrowa w CBN Polona.

Po ślubie Sabiny, zatrzymano tylko Popiele, majątek przedstawiający większą wartość, natomiast Cyców sprzedano, a uzyskane z tego tytułu pieniądze przeznaczono na kupno innej wsi położonej w okolicach dóbr męża, gdzie mieli osiąść na stałe. 15 lutego 1857 roku małżonkowie opuścili Lwów i udali się do Krakowa, tam zatrzymali się w kamienicy Morstinów przy ul. Stolarskiej 7⁹. Jesienią tego samego roku dotarło tu transportem konnym wyposażenie lwowskiego mieszkania. Oprócz mebli, przedmiotów gospodarstwa domowego, dużego zbioru książek, przewieziono obrazy i dwie „paki” rycin¹⁰.

MAGS Rkp 547/I, (dalej WIMBP Bydgoszcz). Zbiory specjalne, sygn. MAGS Rkp 547/I, za: E. Ryszkowska Zbiór nut Henrietty Bąkowskiej w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Bydgoszczy, w: Biblioteka Muzyczna 2000-2006, s. 153-162.

⁶ Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, t. I, Warszawa 1880, s. 720.

⁷ Ibidem, t. VIII, Warszawa 1887, s. 786.

⁸ List Henryki Karnickiej do Sabiny Morstin z Karnickich z 16 kwietnia 1857, sygn. MAGS Rkp 547/I.

⁹ „Gazeta Lwowska”, nr 37 z 16 lutego 1857 roku, s. 4, donosiła że 15 lutego 1857 roku wyjechał z Lwowa Tadeusz hr. Morstin.

¹⁰ APK, List Henryki Karnickiej do Sabiny Morstin z Karnickich z 15 października 1857, sygn. MAGS Rkp 547/I.

Henryka z Bąkowskich po wyjeździe córki i jej męża z Lwowa miała dołączyć do nich w Krakowie. Po przyjeździe zamieszkała w kamienicy Morstinów, która służyła różnym członkom rodziny jako miejsce czasowego pobytu - zwłaszcza w okresie zimowym. Tymczasem młodzi małżonkowie na dłużej zatrzymali się w rezydencji teścia Ludwika Morstina w Pławowicach, położonych w powiecie miechowskim, na terenie Królestwa Polskiego¹¹. Był on znanym miłośnikiem i kolekcjonerem książek; zgromadzona przez niego biblioteka uległa zniszczeniu w trakcie wielkiego pożaru Krakowa w 1850 roku¹². Należący do niego pałac otoczony rozległym parkiem, zachowany do dziś jest jednym z najlepszych przykładów klasycystycznej rezydencji w Polsce. Przebywając w Pałecznicy (pow. miechowski) Tadeusz Morstin zarządzał powierzonymi mu przez ojca dobrami, dokąd miał się przenieść na stałe. Do tego samego majątku należały również mniejsze wsie z folwarkami - Pamięcice i Bidziny¹³. W październiku 1858 roku wraz z żoną i pierworodnym synem Romanem zamieszkali w Pałecznicy¹⁴. Pierwszy własny dom Sabiny Morstinowej nie zachował się, wiadomo że był to drewniany dwór o wymiarach 41x21 łokci: *Dwór z bali na węgiel pod blachą i gontem*. Przed ich przybyciem poddany został gruntownej przebudowie, w trakcie której usunięto słomiane pokrycie dachu i zastąpiono je blachą¹⁵. Sabina Morstinowa planowała założenie przy dworze ogrodu. Po poświęceniu nowego mieszkania oraz po urządzeniu pierwszego przyjęcia dla gości, życie towarzyskie toczyło się wokół bliższych i dalszych członków rodziny Morstinów¹⁶.

Częste kontakty utrzymywano z Władysławem Kazimierzem hrabią Ostrowskim, którego siostra była żoną Władysława, brata Tadeusza Morstina. Władysław Kazimierz mieszkał wraz z żoną i matką w odległych o kilkanaście kilometrów Kobylnikach, kupionych w 1847 roku za kwotę 425 000 złp¹⁷. Został tam parterowy, tynkowany dwór, wzniesiony podobnie jak i liczne zabudowania gospodarcze z drewna. Dwór posiadał plan wydłużonego prostokąta o wymiarach 50x21 łokci; znajdowało się w nim 12 pomieszczeń. Przykrycie stanowił dach gontowy¹⁸. Nowy właściciel wznosił szereg murowanych obiektów folwarcznych, rozbierając część wcześniejszych, drewnianych¹⁹. Dostępne źródła archiwalne dokumentujące działalność Władysława Kazimierza hrabiego Ostrowskiego nie wspominają o nowej rezydencji w Kobylnikach, można mu jedynie przypisać powstanie pierwszego murowanego dworu w tej miejscowości.

Wizyty Sabiny Morstinowej w Kobylnikach musiały wpłynąć na podjęcie decyzji o kupnie wsi i przeniesieniu do niej własnej, powiększającej się rodziny. W niedługim czasie po narodzinach drugiego syna Henryka, spodziewała się kolejnego dziecka. Znajdujący się tam dwór był większy od tego zajmowanego w Pałecznicy²⁰. Zgodnie

¹¹ APK, List Henryki Karnickiej do Sabiny Morstin z Karnickich z 24 września 1857, sygn. MAGS Rkp 547/I.

¹² K. Estreicher, *Wspomnienia Ludwika Morstina*, w: Rocznik Krakowski, t. 41, Kraków 1970, s. 67-84.

¹³ Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, t. VII, Warszawa 1886, s. 833.

¹⁴ List Henryki Karnickiej do Sabiny Morstin z Karnickich z 9 października 1858, sygn. MAGS Rkp 547/I.

¹⁵ APK, zespół nr 21/17 „Dyrekcja Ubezpieczeń”, sygn.: 669, s. 5, 116, 128.

¹⁶ List Henryki Karnickiej do Sabiny Morstin z Karnickich, op. cit., por. przypis nr 14, sygn. MAGS Rkp 547/I.

¹⁷ APK, zespół nr 21/490, sygn. 46, k. 6v.

¹⁸ APK, zespół nr 21/17, sygn. 583, Szacunek szczegółowy dworu w Kobylnikach, s. 35-42. Rzut parteru dworu aut. Karol Cochet, 1847; Katalog rysunków architektonicznych akt „Dyrekcji Ubezpieczeń” w APK. Wydawnictwo Biblioteki Muzealnictwa i Ochrony Zabytków, red. B. Lenard, seria A, t. XVI, opr. A. Penkalla, J. Szczepański, Warszawa 1993, s. 145.

¹⁹ APK, zespół nr 21/17, sygn. 583, s. 63-99.

²⁰ List Henryki Karnickiej do Sabiny Morstin z Karnickich z 2 października 1858, sygn. MAGS Rkp 547/I.

Il. 2. *Portret Tadeusza Morstina (1830-1875), autorstwa Sabiny Morstinowej z Karnickich (1830-1891), lata 60. XIX w., olej, płótno, 189x125cm, Muzeum Narodowe w Kielcach, nr inw. MNKi/M/1778.*

z wcześniejszymi planami transakcja miała być sfinansowana z funduszy uzyskanych przez nią ze sprzedaży rodzinnego Cycowa. Drugim źródłem uzyskania pieniędzy była darowizna krewnego Jana Bąkowskiego, który ofiarował na ten cel kwotę 60 000 złp. Zebrana w ten sposób suma nie wystarczała na pełne pokrycie kosztów zakupu nowej wsi²¹.

Morstinowa 24 czerwca 1859 roku upoważniła męża Tadeusza Morstina do przeprowadzenia w jej imieniu całej transakcji kupna dóbr²². Równocześnie innym aktem notarialnym, na poczet przyszłej własności zabezpieczyła dług zaciągnięty u Henryki Michałowskiej wynoszący 12 975 rubli srebrnych²³. Na mocy kontraktu zawartego 27 czerwca przed Wojciechem Mieszkowskim, rejentem Kancelarii Ziemiańskiej w Kielcach, Władysław K. hrabia Ostrowski odstąpił Kobylniki na wyłączną własność Sabiny hrabiny z Karnickich Morstinowej za kwotę 100 000 rubli srebrnych. Część należności wynoszącą 30 000 rubli srebrnych sprzedający miał otrzymać w późniejszym terminie. Przedmiot zakupu obejmował wieś i folwark Kobylniki, folwark i wieś Seselów, wieś Krępicze. W kontrakcie sprzedaży znalazła się interesująca wzmianka, że małżonkowie przejmują nieruchomości wraz z: *...mobilierami w pałacu miejscowym znajdującymi się, za wyjątkiem przedmiotów ujętych w osobnym wykazie*²⁴. W dwa lata później Sabina Morstinowa wypełniła warunki sprzedaży zawarte w kontrakcie, spłacając poprzedniemu właścicielowi brakującą do pełnego rozliczenia kwotę 30 000 rubli²⁵.

²¹ List Henryki Karnickiej do Sabiny Morstin z Karnickich z 10 lipca 1859, sygn. MAGS Rkp 547/I.

²² Oryginał aktu notarialnego wystawionego przez notariusza okręgu skalbmierskiego Józefa Włockiego, APK, zespół nr 21/2243, sygn. 47, s. 154.

²³ APK, zespół nr 21/490, sygn. 46, k. 59v.

²⁴ Były Sąd Rejonowy w Kazimierzy Wielkiej. Wydział ksiąg wieczystych, Wykaz Hipoteczny - Kobylniki vol. II, s. 131-142.

²⁵ APK, zespół nr 21/490, sygn. 46, k. 58v.

Il. 3. *Autoportet Sabiny Morstinowej z Karnickich*, lata 60. XIX w., olej, płótno, 184x125cm, Muzeum Narodowe w Kielcach, nr inw. MNKi/M/1777.

Po realizacji transakcji, w lipcu i sierpniu 1859 roku, po poświęceniu nowego domu wraz z rodziną przeprowadziła się do Kobylnik²⁶. O jej szerokich planach związanych z nową siedzibą świadczy zespół projektów architektonicznych dotyczących rozbudowy dworu, wzniesienia budowli ogrodowych oraz gospodarczych²⁷. Źródła archiwalne potwierdzają jedynie rozbudowę folwarku, na którym w latach 1860-1862 powstały: wozownia ze stajnią, obory drewniane i murowane oraz: *...szynkowy dom piętrowy z muru pruskiego pod gontem*²⁸. Przeszkodą w pełnej realizacji planów były trudności finansowe towarzyszące Sabinie Morstinowej przez cały okres pobytu w Kobylnikach.

W chwili przejścia nowej posiadłości Kobylniki były zadłużone w Towarzystwie Kredytowym Ziemskim na sumę 30 195 rs., od której musiała spłacać raty. W 1861 roku po dopełnieniu wymaganych formalności uzyskała nową pożyczkę z tego samego źródła wynoszącą 15 405 rs. zwiększając w ten sposób stan ogólnego zadłużenia²⁹. Na skutek zaległości w spłacaniu rat, już w następnym roku Dyrekcja Główna Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie podjęła decyzję o przymusowej licytacji dóbr ziemskich Kobylniki, której termin wyznaczono z kilkumiesięcznym wyprzedzeniem na 9 czerwca 1863 roku³⁰. W ramach obowiązującej procedury, zamieszczono ogłoszenia prasowe w Dzienniku Urzędowym Guberni Radomskiej, „Dzienniku Powszechnym” i „Gazecie Warszawskiej”, do licytacji jednak nie doszło³¹. Poza pożyczkami zaciągniętymi w Towarzystwie Kredytowym Ziemskim na zwiększenie obciążenia dóbr wpłynęły kwoty uzyskane od osób prywatnych w formie oprocentowanych kapitałów.

²⁶ APK, List Henryki Karnickiej do Sabiny Morstin z Karnickich z 17 lipca 1859, sygn. MAGS Rkp 547/I.

²⁷ Plany omawia E. Jeżewska, op. cit, s. 150.

²⁸ APK, zespół nr 21/17, sygn. 583, s. 177-206.

²⁹ APK, zespół nr 21/2243, sygn. 47, s. 175.

³⁰ APK, zespół nr 21/490, sygn. 46, k. 32v.

³¹ APK, zespół nr 21/2243, sygn. 47, s. 198-218.

Aktem notarialnym wystawionym w Krakowie 21 grudnia 1863 roku, Sabina Morstinowa potwierdziła przyjęcie kilku sum: 6 750 rs. od Władysława Kazimierza hrabiego Ostrowskiego, 6 750 rs. od Adolfa Niemojewskiego, właściciela dóbr Słupia Jędrzejowska, 4 800 rs. od wdowy Julii Ostrowskiej. Równocześnie zobowiązała się do wypłacania z tego tytułu corocznie odsetek każdemu z wymienionych wierzycieli powiązanych z rodziną Ostrowskich³².

W tym samym roku Morstinowa zaciągnęła szereg pożyczek od innych osób, pierwszą w wysokości 1 000 złotych reńskich i 8 000 złp (to jest odpowiednio 600 rs. i 1 200 rs.) od Sabiny z Lewartowskich, żony Józefa Krzyżanowskiego, właściciela dóbr Cudzynowice, (położonych w obecnej gminie Kazimierza Wielka)³³.

O trudnościach finansowych właścicielki Kobylnik świadczą kolejne krótkoterminowe pożyczki w gotówce, które w okresie kilku miesięcy, wspólnie z mężem, zaciągała u żydowskich kupców z krakowskiego Kazimierza, nie wykupując w terminie wystawionych przez siebie weksli. M.in. od Jakuba Herszla dwóch imion Baumnigera zamieszkałego pod numerem 22/280 uzyskała dwie kwoty - łącznie 4 200 złotych reńskich³⁴. Dwaj inni wierzyciele wzmiankowani jako M. Wohl i Weinberg udzielili jej łącznie 5 000 złotych reńskich, czyli 3 000 rs., obydwaj odstąpili swoje weksle Mayerowi Schrentzlowi, zamieszkałemu pod numerem 8/25³⁵. Kupiec Józef Deiches zamieszkały na Kazimierzu pod numerem 250/101 pożyczył Morstinom 1 877 rs., i 1 380 rs., ponadto przekazał im sumy z tytułu trzech kontraktów na dostawę zboża z dóbr Kobylniki i Pałecznicy, z których się nie wywiązali. Wspomniany kupiec wycenił swoje wierzycielności na łączną kwotę 5 642 rs.³⁶.

Il. 4. *Portret zbiorowy dzieci Tadeusza i Sabiny Morstinów, od lewej Roman ur. 1858, Tadeusz ur. 1860, Henryk ur. 1859. Obraz Sabiny Morstinowej z Karnickich, lata 60. XIX w., olej, płótno, 58x78 cm, Muzeum Narodowe w Kielcach, nr inw. MNKi/M/1779.*

Mimo przyjęcia kapitałów i kolejnych pożyczek zaciągniętych w gotówce, sytuacja finansowa dóbr Sabiny Morstinowej pogorszyła się. Na skutek wstrzymania obsługi długu zaciągniętego w Towarzystwie Kredytowym Ziemskim, 27 lutego 1864 roku w Warszawie, Dyrekcja Główna wydała decyzję o przeprowadzeniu przymusowej licytacji dóbr Kobylniki, wyznaczając termin na 22 lutego 1865 roku³⁷. Zgodnie z obowiązującą

³² APK, zespół nr 21/490, sygn. 46, k.61-64v.

³³ APK, zespół nr 21/2243, sygn. 47, s. 237.

³⁴ Ibidem, s. 245.

³⁵ Ibidem, s. 257.

³⁶ Ibidem, s. 270-281.

³⁷ Ibidem, s. 302.

procedurą, w maju i kwietniu, zamieszczono kilkakrotnie ogłoszenia prasowe w Dzienniku Urzędowym Guberni Radomskiej (nr: 16, 19, 22), „Dzienniku Powszechnym” (nr: 82, 116); „Gazecie Warszawskiej” (nr: 87, 105, 121). Kobylniki znalazły się grupie 23 dóbr z Guberni Radomskiej wystawionych na sprzedaż z podobnych powodów.

W związku z planowaną licytacją wierzyciele prywatni usiłowali odzyskać utracone kwoty na drodze sądowej. Na mocy kolejnych wyroków Trybunału Cywilnego w Kielcach trzej krakowscy kupcy oraz Sabina z Lewartowskich Krzyżanowska otrzymali hipoteczne zabezpieczenie swoich długów na dobrach Kobylniki. Niepowodzeniem zakończyły się podjęte w grudniu 1864 roku próby bezpośredniego wyegzekwowania należnych im kwot od Sabiny Morstinowej, która odmawiała przyjęcia nakazów komorniczych³⁸.

Do czasu licytacji zaległości finansowe wobec Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego wzrosły do 5 345 rs. 15 kop. Na tę sumę złożyły się kwoty za nieopłacone od 1863 roku raty wraz z karami³⁹. 22 lutego 1865 roku Kobylniki za sumę 80 521 rs. kupił Adolf Niemojewski, właściciel Słupi Jędrzejowskiej, w której posiadał pałac stanowiący jego siedzibę⁴⁰. Przejął na siebie wcześniejsze obciążenia dóbr związane z kredytami i sumami kapitałowymi. Natomiast sprawą uregulowania części niespłaconych długów zaciągniętych w gotówce zajął się Władysław Morstin, który doprowadził do ugody z grupą krakowskich kupców⁴¹. Po utracie dóbr rodzina Morstinów przebywała w pałacu w Pławowicach.

Kupno Kobylnik i próba uczynienia z nich siedziby rodzinnej okazała się nieudanym projektem życiowym, realizowanym od chwili zawarcia ślubu. W późniejszych źródłach hipotecznych nie ma wzmianek o Sabinie Morstinowej z Karnickich. 29 października 1873 roku zmarł Adolf Niemojewski i po zakończeniu postępowania spadkowego jego własność przeszła na syna Aleksandra, który prawdopodobnie mieszkał w Słupi Jędrzejowskiej⁴². 4 września 1882 roku Aleksander Niemojewski sprzedał Kobylniki za kwotę 100 000 rs. Romanowi Morstinowi, pierworodnemu synowi Sabiny i Tadeusza⁴³. W jego rękach dobra pozostawały przez kilkadziesiąt lat, aż do śmierci 8 lutego 1913 roku. W wyniku postępowania spadkowego przeszły na własność najmłodszego brata, Tadeusza Morstina⁴⁴. W świetle akt hipotecznych ostatnią dziedziczką Kobylnik była jego córka Cecylia Borkowska, której prawo do przejęcia spadku po Tadeuszu Morstinie zatwierdził Sąd Grodzki w Kielcach decyzją z 6 listopada 1942 roku⁴⁵.

Marian Gucwa

³⁸ APK, zespół nr 21/490, sygn. 46, k. 64-67v.

³⁹ APK, zespół nr 21/2243, sygn. 47, s. 385-386.

⁴⁰ APK, zespół nr 21/490, sygn. 46, k. 77v.

⁴¹ APK, zespół nr 21/2243, sygn. 47, s. 408-411, s. 415-418.

⁴² APK, zespół nr 21/490, sygn. 46, k. 7v.

⁴³ Były Sąd Rejonowy w Kazimierzy Wielkiej. Wydział Ksiąg Wieczystych, Wykaz Hipoteczny - Kobylniki vol. II, dział drugi, wpis z 21 października 1882 r.

⁴⁴ Były Sąd Rejonowy w Kazimierzy Wielkiej. Wydział Ksiąg Wieczystych, Wykaz Hipoteczny - Kobylniki vol. II, dział drugi, wpis z 12 grudnia 1913 roku.

⁴⁵ Były Sąd Rejonowy w Kazimierzy Wielkiej. Wydział Ksiąg Wieczystych, Wykaz Hipoteczny - Kobylniki vol. II, dział drugi, wpis decyzji Sądu Grodzkiego w Kielcach z 6 listopada 1942 roku.

SABINA MORSTIN NÉE KARNICKA - LADY OF KOBYLNKI 1857-1865
HISTORY OF THE MANSION FROM VARIOUS SOURCES

The article presents the origins of a collection of paintings, prints and books which found its way to the National Museum in Kielce after World War II from a now nonexistent palace of the Morstin family in Kobylniki, Kazimierza Wielka district. Following an archival research project, the collection was successfully identified as property of Countess Henryka Karnicka née Bąkowska and her daughter Sabina, the wife of Count Tadeusz Morstin. In 1857, the paintings, prints and books were transferred from Lwów to Krakow and stored there in a house at 7 Stolarska Street, property of the Count's family. The Countess then moved to a palace in Pławowice, the domicile of her father-in-law, Count Ludwik Morstin, and then to the latter's small wooden manor house in Pałecznica. Finally, in August 1859, Lady Sabina, followed by her husband and two sons Roman and Henryk, came to settle in Kobylniki, an estate purchased by the Countess for 100,000 silver rubles from Count Władysław Kazimierz Ostrowski. She used her dowry for this transaction, these being funds obtained from the sale of a village of Cyców in the Lublin Province. The choice of Kobylniki as the residence for her family was her life's work. As shown by Kobylniki's mortgage register found in the State Archives in Kielce, Lady Sabina's family had to leave the estate after just a few years due to financial problems. On 22 February 1865, due to outstanding liabilities to a local Landowners' Credit Society, the village was sold at a public auction to Adolf Niemojowski of Słupia Jędrzejowska. In 1882, Kobylniki was repurchased for 100,000 silver rubles by Lady Sabina's first-born son Roman from Aleksander Niemojewski, the son of Adolf. Following Roman's death in 1912(?), the estate was taken over by his youngest brother Tadeusz Morstin and remained in the possession of his family until the World War II.

Marian Gucwa